

Téma: Anglický jazyk na základní škole praktické

Výzkumný problém: Metody výuky anglického jazyka v 7. a 8. ročníku základní školy praktické

V současné době se na základních školách praktických vyučuje anglický jazyk v souladu s možnostmi RVP ZV – LMP, avšak doposud není takových škol velké množství. Výuka cizího jazyka u dětí s LMP je u nás poměrně novou problematikou, a proto by tato práce mohla být přínosem pro budoucí i stávající pedagogy, kteří se budou věnovat výuce na tomto typu škol.

Cíl práce:

Cílem práce je shrnout teoretické aspekty výuky anglického jazyka na druhém stupni základní školy praktické, požadavky vycházející z RVP ZV – LMP a také přiblížit osobnost žáka s LMP. V empirické části práce bude cílem ověřit v praxi různé metody práce, aktivity, učební materiály, zmapovat možnosti výuky a navrhnout, které metody práce jsou vhodné pro osvojení nového učiva, jeho upevňování i opakování., případně navrhnout doplnění používaných metod a forem práce a učebních materiálů v 7. a 8. ročníku základní školy praktické vlastními pracovními listy apod., které budou autorkou použity a ověřeny během četných hospitací na ZŠ praktické.

Hlavní výzkumná otázka: Jaké metody a formy práce jsou efektivní ve výuce anglického jazyka v 7. a 8. ročníku základní školy praktické?

Vedlejší výzkumné otázky: Jakých vyučovacích metod a forem práce je vhodné využít k procvičování a upevňování učiva u těchto žáků?

Jaké metody je vhodné použít k aktivizaci žáků nebo naopak k jejich zklidnění?

Jaké způsoby a postupy procvičování znalostí by posílily motivaci žáků ke studiu anglického jazyka?

Výzkum:

Tato práce bude založena na kvalitativním výzkumu vzhledem k tomu, že je jejím cílem ověřit v praxi různé metody práce s žáky a také pracovní materiály vhodné pro výuku.

Ve výzkumném šetření bude využito zejména techniky zúčastněného pozorování, nestandardizovaného rozhovoru, rozboru výsledků činnosti, terénních poznámek autorky a v neposlední řadě také analýzy odborné literatury.

Pro realizaci výzkumného šetření byly zvoleny 2 skupiny žáků z jedné ZŠ praktické v Brně. Spolupráce byla dohodnuta v průběhu povinné praxe. Na této škole anglický jazyk vyučují 2 pedagogové, přičemž zvolené skupiny mají téhož vyučujícího. Jedná se o žáky 7. a 8. ročníku s hodinovou dotací anglického jazyka 1 hodina týdně, kteří se učí cizí jazyk již druhým rokem. V 7. ročníku je počet žáků 9, z toho 5 děvčata 4 chlapci, třídu 8. ročníku tvoří 10 žáků, v poměru 4 děvčata a 6 chlapců. Tyto vzorové skupiny byly vybrány z důvodu možnosti srovnání případných rozdílů v práci mezi jednotlivými ročníky (přestože vyučuje žáky týž pedagog) a také pro větší rozsah absolvovaných náslechnů i výstupů.

Nestandardizovaný rozhovor bude realizován s ředitelem stejné základní školy praktické, ve které se uskuteční pozorování. Cílem je zjistit pohled na tuto problematiku od pedagoga, který má již bohaté zkušenosti s výukou a zjistit, do jaké míry se liší od názorů autorky. Výzkum v podobě zúčastněného pozorování, náslechnů a výstupů by měl trvat 16 týdnů, přičemž v každém bude uskutečněna práce s oběma vzorky v rozsahu jedné vyučovací hodiny (polovina formou náslechnů, druhá část forma výstupů). V prvních hodinách náslechnů bude cílem pozorovat, jak výuka tradičně probíhá, jaké metody práce jsou využívány, jaké je složení třídy a jaká zde panuje atmosféra. To vše utvoří „odrazový můstek“ pro mé přípravy a výstupy, které absolvuji.

Návrhy otázek k rozhovoru:

- 1) V současné době se vedou diskuze o tom, že je řada dětí na Základních školách praktických neprávem, že by měly být umístěny na běžné Základní školy. Co si o tom myslíte?
- 2) Má podle Vás výuka Angličtiny praktický význam a využití do budoucna nebo je pro ně doplňkovým předmětem zpestřujícím výuku?
- 3) Myslíte si, že je dostatek materiálů pro výuku, vyhovují Vám učebnice, se kterými pracujete?

- 4) Zkoušeli jste na Vaší škole učit podle učebnic angličtiny pro ZŠ praktickou?
Pokud ano, vyhovovala Vaším požadavkům a proč?
- 5) Baví podle Vašeho názoru tento předmět žáky? A proč?
- 6) Vnímáte rozdíly při výuce v jednotlivých ročnících, co se týká zájmu i znalostí žáků?
- 7) Má smysl dávat žákům domácí úkoly? Splní je (nejen v anglickém jazyce ale i v ostatních předmětech)?
- 8) Co nejvíce žáky baví, co se Vám osvědčilo jako účinná motivace?

Co se týká možných potíží, se kterými bych se mohla setkat, je zde možnost, že žáci odmítnou spolupráci se mnou, nebudou se chtít účastnit výuky pod mým vedením nebo by jim mohla vadit i má přítomnost na náslechovéch hodinách. Samozřejmě také mohou nastat nějaké kázeňské problémy a vyvstat konfliktní situace, jejichž řešení se budu muset zúčastnit. Předpokladem ovšem je, že ve výuce bude přítomen kromě mě i běžný vyučující žáků, případně asistent pedagoga, který bude „dozorovat“ nade mnou i žáky.

Pozorování – uskutečnění prvního náslechu:

Ve třídě nebyli přítomni všichni žáci, vyučující mě představil a řekl žákům, že se se mnou budou setkávat po dobu několika následujících týdnů.

Hodina byla zaměřena na tvorbu jednoduchých otázek, formulace odpovědí na ně, rozlišování mezi větou tázací a oznamovací. Stěžejní pomůckou a pracovním materiálem je pro žáky učebnice. Jedná se o učebnici anglického jazyka pro běžné základní školy, přičemž je využíváno jen určitých částí knihy, které odpovídají učivu vymezenému v ŠVP (dle sdělení vyučujícího). V části hodiny pracovali žáci také s nakopírovanými pracovními listy, na nichž dokončovali úkoly z předchozí hodiny. Výuka je frontální, žáci nejsou příliš aktivizováni, převážnou část hodiny hovoří vyučující. Žáci si vedou sešity, do kterých si zapisují dle předlohy na tabuli novou látku a slovní zásobu; řada z nich sešit nenesí – píšou na papír, z něhož by měly vše následně přepsat do sešitu. Pokud mne vyučující požádal, pomohla jsem některým žákům, kteří měli potíže s plněním úkolů. Žáci se nezdáli být nepříjemně zaskočení mojí přítomností, zdají se být zvyklí na studenty PedF MU, kteří sem občas dochází na praxi,

stejně jako jsem zde byla já. Chovali se vůči mně slušně, byli vstřícní, snažili se iniciovat konverzaci.

Vzhledem k tomuto pozorování bych se chtěla během svých výstupů zaměřit zejména na aktivity, při kterých dostanou žáci více příležitostí mluvit a také hry, případně další „netradiční“ metody práce, které by výuku oživily a přinesly do ní něco jiného, než na co jsou žáci zvyklí.

Literatura:

1. Pipeková, J. *Osoby s mentálním postižením ve světle současných edukativních trendů*. 1. vyd. Brno: MSD, 2006. 208 s. ISBN 8086633403.
2. Jeřábek, J., Tupý, J. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání - příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením*. 1. vyd. Praha: Tauris, 2005. 92 s. ISBN 8087000021.
3. Bartoňová, M., Bazalová, B., Pipeková, J. *Psychopedie: texty k distančnímu vzdělávání*. 2. vyd. Brno: Paido, 2007. 150 s. ISBN 9788073151614.
4. Müller, O. *Lehká mentální retardace v pedagogicko-psychologickém kontextu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 87 s. ISBN 8024402076.
5. Valenta M., Krejčířová, O. *Psychopedie: Kapitoly z didaktiky mentálně retardovaných*. 1. Vyd. Olomouc: Netopejř, 1997. 193 s. ISBN 8090205798.
6. Kociánová, Z. *New English for you: angličtina pro 4. ročník ZŠ*. Dotisk 1. Vyd. Nový Jičín: Educi, 2001. 81 s. ISBN 80863810211.
7. Wright, A., Betteridge, D., Buckby, M. *Games for language learning*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. 212 s. ISBN 052127737X.
8. Halliwell, S. *Teaching English in the primary classroom*. London: Longman, 1992. 169 s. ISBN 0582071097.
9. Slattery, M. Willis, J. *English for primary teachers: a handbook of activities and classroom language*. Oxford: Oxford University Press, 2001. 148 s. ISBN 0194375633.
10. Valenta, M. *Základy angličtiny pro 2. Stupeň ZŠ praktické – 1. díl*. Praha: Parta, 2008. 24 s. ISBN 9788073201333.